

Granskning av kommunens arbete med försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser

Revisionsrapport
Boxholms kommun

KPMG AB
2024-02-20
Antal sidor 21

Boxholms kommun

Granskning av kommunens arbete med försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser

2024-02-20

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	5
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	5
2.2	Revisionskriterier	7
2.3	Metod	7
3	Resultat av granskningen	8
3.1	Kartläggning av försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser Bookmark not defined.	Error!
3.2	Kommentar	11
3.3	Ekonomist bistånd/ Försörjningsstöd	12
3.4	Arbetsmarknadsinsatser	16
4	Samlad bedömning och rekommendationer	20

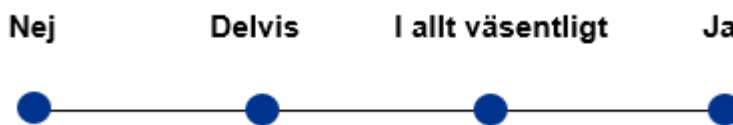
1 Sammanfattning

KPMG har av Boxholms kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete med försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunens riktlinjer, uppföljning och insatser för att förhindra människor från beroende av försörjningsstöd är ändamålsenliga.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunens (social- och myndighetsnämndens samt kommunstyrelsens) riktlinjer, uppföljning och insatser för att förhindra människor från beroende av försörjningsstöd inte är ändamålsenliga.

I det följande redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

Revisionsfråga	Bedömning
Finns det en tydlig organisation och ansvarsfördelning i kommunen avseende försörjningsstöd och arbetsmarknadsfrågor?	Nej
Social- och myndighetsnämnden	
Har ansvarig nämnd upprättat konkreta och mätbara mål för försörjningsstöd?	Delvis
Har ansvarig nämnd upprättat riktlinjer och rutiner för arbetet med försörjningsstöd?	Ja
Har ansvarig nämnd upprättat rutiner som tydliggör ansvar och roller?	Nej
Finns dokumenterade rutiner som säkerställer en rättsenlig handläggning?	Nej
Har ansvarig nämnd systematiserade arbetssätt för att säkerställa att arbetet sker i enlighet med gällande styrande dokument?	Nej

Boxholms kommun

Granskning av kommunens arbete med försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser

2024-02-20

Finns det en övergripande strategi för arbetet med arbetsmarknadsinsatser?	Nej
Finns det konkreta, kortsiktiga och mätbara mål för arbetet med arbetsmarknadsinsatser?	Nej
Kommunstyrelsen	
Har ansvarig nämnd upprättat riktlinjer för arbetet med arbetsmarknadsinsatser?	Nej
Har ansvarig nämnd upprättat rutiner som tydliggör ansvar och roller i arbetet?	Nej
Genomförs utvärderingar och analyser av arbetsmarknadsinsatsernas effekt?	Nej
Genomförs uppföljningar och analyser av kostnader för arbetsmarknadsinsatser?	Nej
Kommunstyrelsen och social- och myndighetsnämnden	
Har ansvarig nämnd säkerställt att uppföljning av den enskildes progression genomförs regelbundet?	Nej
Har ansvariga nämnder vidtagit åtgärder vid eventuellt bristande måluppfyllelse?	Nej

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi **kommunstyrelsen** att:

- Tydliggör organisation och ansvarsfördelning i kommunen avseende försörjningsstöds- och arbetsmarknadsfrågor.
- Utarbeta en övergripande strategi för arbetet med arbetsmarknadsinsatser samt konkretisera denna i andra styrande dokument.
- Fastställ konkreta, kortsiktiga och mätbara mål för arbetet arbetsmarknadsinsatser.
- Utarbeta riktlinjer för arbetet med arbetsmarknadsinsatser.
- Utarbeta rutiner som tydliggör ansvar och roller i arbetet med arbetsmarknadsinsatser.

Boxholms kommun

Granskning av kommunens arbete med försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser

2024-02-20

- Säkerställ regelbunden uppföljning av den enskildes progression.
- Analysera och utvärdera kostanden för och effekten av arbetsmarknadsinsatserna.

Vi rekommenderar **social- och myndighetsnämnden** att:

- Utarbeta rutiner som anger hur riktlinje för ekonomiskt bistånd och gällande lagstiftning ska efterlevas.
- Utifrån kommunfullmäktiges mål med bäring för arbetet med försörjningsstöd arbeta fram konkreta och mätbara nämndmål med angivna målvärden som ska uppnås.
- Utarbeta rutiner som tydliggör ansvar och roller i arbetet.
- Utarbeta rutiner som säkerställer en rättsenlig handläggning.
- Tillse att det finns ett systematiserat arbete för att säkerställa en rättsenlig handläggning.
- Tillse att egenkontroller genomförs.
- Tillse att det finns ett systematiserat arbetssätt för att säkerställa arbetsmarknadsinsatser av hög kvalitet.
- Säkerställ regelbunden uppföljning av den enskildes progression.
- Säkerställ en dokumenterad samt protokollförd uppföljning av målarbetet och måluppfyllelsen.

2 Bakgrund

KPMG har av Boxholms kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens arbete med försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser.

Arbetsmarknadspolitik är främst en statlig angelägenhet och kommunens formella skyldighet att bidra till genomförandet av arbetsmarknadspolitiska åtgärder är begränsad. Däremot är en kommun skyldig att vidta eller främja kommunala åtgärder vars syfte är att förebygga arbetslöshet eller minska verkningarna av arbetslöshet. Det är även i den enskilda kommunens intresse att påverka arbetsmarknadsfrågor då arbetslösa individer som inte kvalificerat sig för att erhålla ersättning från arbetslöshetsförsäkringen vanligen ansöker om ekonomiskt bistånd från kommunen.

De övergripande målen och grundläggande värderingarna för socialtjänstens samtliga verksamheter anges i 1 kap. 1 § socialtjänstlagen, (SoL). I denna inledande paragraf sägs att samhällets socialtjänst ska främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet på demokratins och solidaritetens grund. Vidare ska socialtjänsten inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser, under hänsynstagande till människors ansvar för sin och andras sociala situation.

En viktig princip i SoL är att människor i första hand har ett eget ansvar för sitt liv. I lagens förarbeten framhålls särskilt att socialtjänsten inte får frånta enskilda deras ansvar i detta avseende. Socialtjänstens uppgift är att förstärka och komplettera människors egna resurser. Insatserna ska alltid utgå från den enskildes behov och livssituation och utformas så att den enskilde så snart som möjligt kan klara sin egen försörjning.

Av offentliga data framgår att kostnaderna för ekonomiskt bistånd per invånare mer än fördubblades i Boxholm mellan 2021 och 2022. Vidare var kostnaden i Boxholm år 2023 noterbart högre jämfört med den svenska medelkommunen samt kommuner med liknande förutsättningar för ekonomiskt bistånd. Även kostnaden för arbetsmarknadsåtgärder per invånare var betydligt högre år 2023 i Boxholm jämfört med jämförelsegrupperna.

Mot bakgrund av detta samt att rättssäker handläggning identifierats av revisorerna som en risk bedömer revisorerna att området behöver granskas.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunens riktlinjer, uppföljning och insatser för att förhindra människor från beroende av försörjningsstöd är ändamålsenliga.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Finns det en tydlig organisation och ansvarsfördelning i kommunen avseende försörjningsstöds- och arbetsmarknadsfrågor?

Boxholms kommun

Granskning av kommunens arbete med försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser

2024-02-20

Arbete med försörjningsstöd:

- Har ansvarig nämnd upprättat konkreta och mätbara mål för försörjningsstöd?
- Har ansvarig nämnd upprättat riktlinjer och rutiner för arbetet med försörjningsstöd?
  - o Är eventuella mål, riktlinjer och rutiner kända av socialtjänsten?
- Har ansvarig nämnd upprättat rutiner som tydliggör ansvar och roller i arbetet?
- Finns dokumenterade rutiner som säkerställer en rättsenlig handläggning?
  - o Genomförs egenkontroller av handlägningsprocessen i enlighet med SOSFS 2011:9?
- Har ansvarig nämnd systematiserade arbetssätt för att säkerställa att arbetet sker i enlighet med gällande styrande dokument?

Arbete med arbetsmarknadsinsatser:

- Finns det en övergripande strategi för arbetet med arbetsmarknadsinsatser?
  - o Konkretiseras strategin i andra styrande dokument?
- Finns det konkreta, kortsiktiga och mätbara mål för arbetet arbetsmarknadsinsatser?
- Har ansvarig nämnd upprättat riktlinjer för arbetet med arbetsmarknadsinsatser?
- Har ansvarig nämnd upprättat rutiner som tydliggör ansvar och roller i arbetet?
- Har ansvarig nämnd säkerställt att uppföljning av den enskildes progression genomförs regelbundet?
- Genomförs utvärderingar och analyser av arbetsmarknadsinsatsernas effekt?
- Genomförs uppföljningar och analyser av kostnader för arbetsmarknadsinsatser?
- Har ansvariga nämnder vidtagit åtgärder vid eventuellt bristande måluppfyllelse?

Granskningen avser även beskriva:

- Vilka arbetsmarknadsinsatser som genomförs.
- Hur Boxholms kommun förhåller sig i jämförelse med liknande kommuner vad gäller försörjningsstöd.
- Hur antalet personer som erhåller försörjningsstödet utvecklats de senaste fem åren.

Boxholms kommun

Granskning av kommunens arbete med försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser

2024-02-20

- Hur många personer som är långvarigt beroende av försörjningsstöd och vilka insatser genomförs för att bryta detta beroende.

Granskningen har avgränsats till kommunens arbete med handläggning av försörjningsstöd samt arbetsmarknadsinsatser för vuxna försörjningsstödmottagare.

Granskningen omfattar kommunstyrelsen samt social- och myndighetsnämnden.

2.2 Revisionskriterier

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

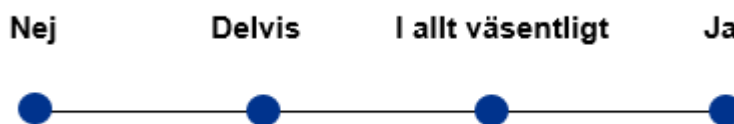
- Kommunallagen (2017:725) 6 kap 6 och 38 §§
- Socialtjänstlagen (2011:453) 3 kap 3 § och 4 kap 4 §
- Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av bland annat reglemente, budget 2024 med plan 2025 – 2026, verksamhetsplan 2024, delårsrapport 2024 och årsredovisning 2024.
- Intervjuer har genomförts med kommunstyrelsens ordförande, social- och myndighetsnämndens ordförande, social- och myndighetsnämndens förste vice ordförande, social- och myndighetsnämndens andre vice ordförande, socialchef, IFO-chef och arbetsmarknadskonsulent.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Rapporten är faktakontrollerad av kommundirektör och socialchef.

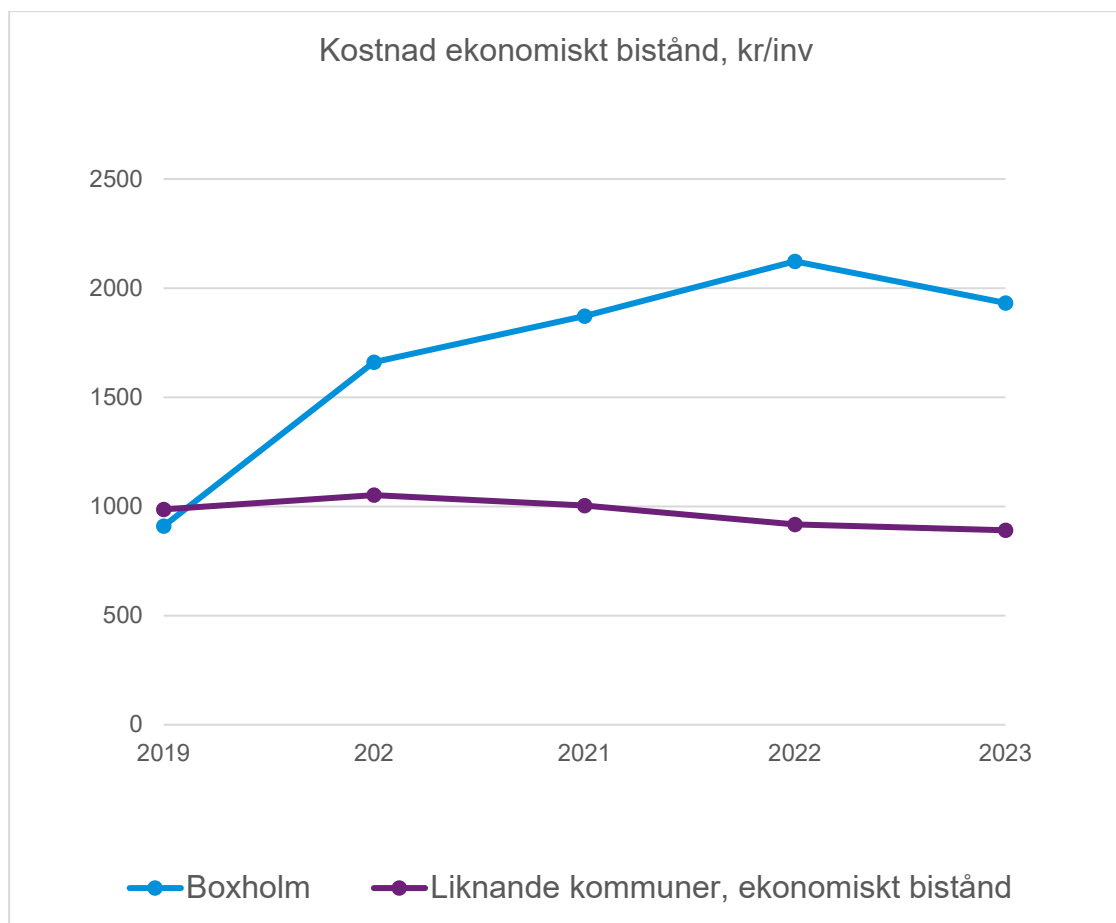

3 Resultat av granskningen

3.1 Jämförelser/ volymer

Enligt offentliga data¹ är kostnaden per invånare för ekonomiskt bistånd betydligt högre i Boxholm jämfört med kommuner med liknade förutsättningar för ekonomiskt bistånd.

Diagram 1. Kostnad ekonomiskt bistånd, kr/inv.

Källa: Kolada ID: N31001

Av diagrammet ovan framgår att kostnaden för ekonomiskt bistånd har ökat i Boxholm mellan 2019 och 2023 medan kostnaden minskat för jämförelsegruppen under samma period. Vidare är även andelen biståndsmottagare i befolkningen högre i Boxholm jämfört med jämförbara kommuner.

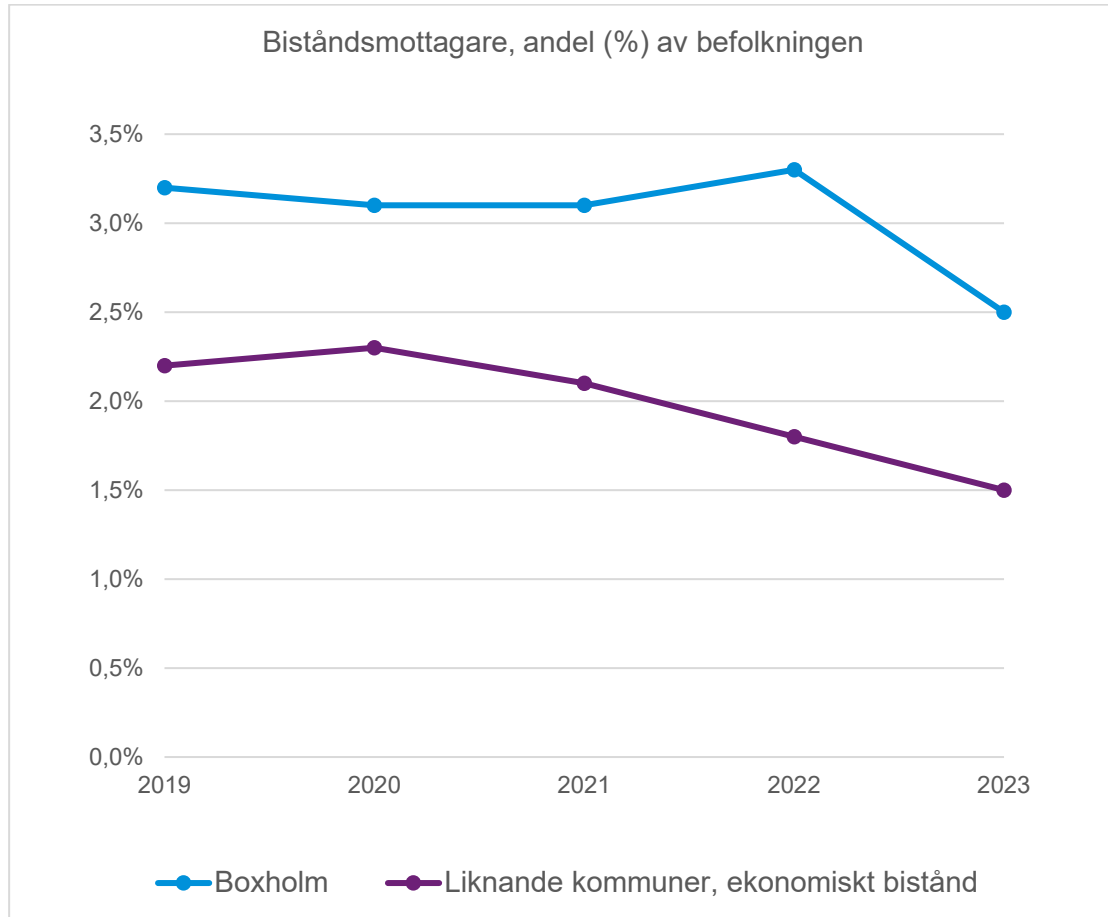
¹ Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA)

Boxholms kommun

Granskning av kommunens arbete med försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser

2024-02-20

Diagram 2. Biståndsmottagare, ekonomiskt bistånd, 18 +, andel (%) av befolkningen.

Källa: Kolada ID: N31825

Diagram 2 gör gällande att andelen biståndsmottagare har minskat mellan 2019 och 2023 i både Boxholm och i jämförelsegruppen. Under hela perioden har Boxholm haft en högre andel biståndsmottagare jämfört med jämförelsegruppen.

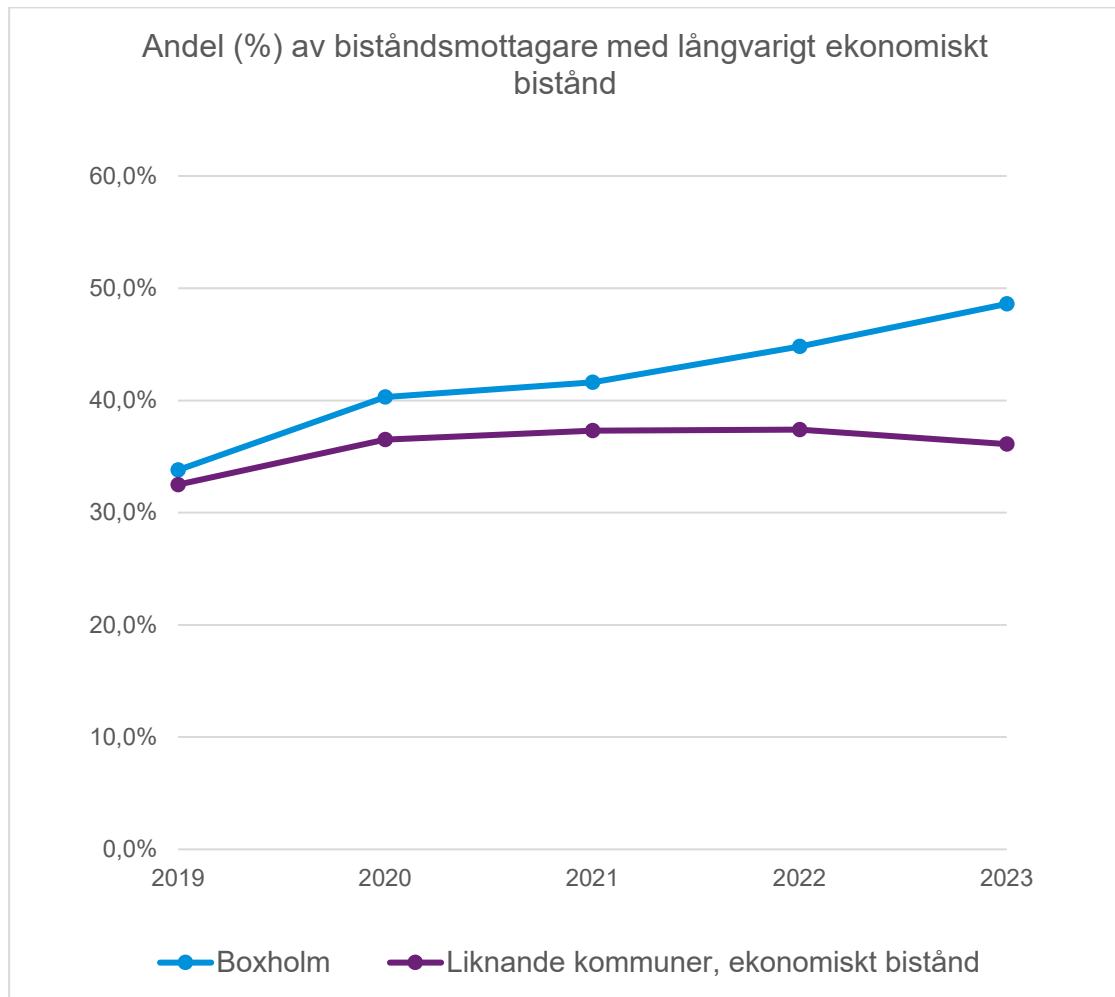
Andel med långvarigt ekonomiskt bistånd bland biståndsmottagare avser individer som har fått ekonomiskt bistånd beviljat i den aktuella kommunen i minst 10–12 månader under året.

Boxholms kommun

Granskning av kommunens arbete med försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser

2024-02-20

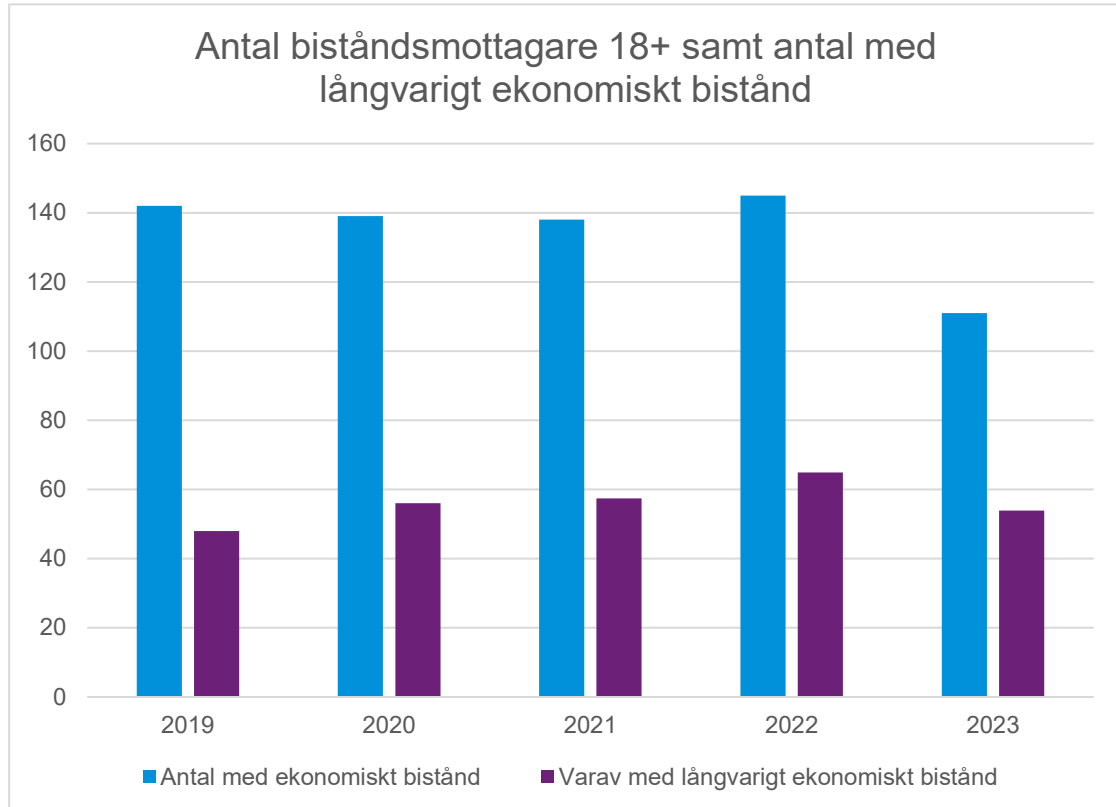
Diagram 3. Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av biståndsmottagare 18 + år.

Källa: Kolada ID: N31814

Av diagrammet framgår att andelen biståndsmottagare som haft ekonomiskt bistånd i minst 10–12 månader är högre i Boxholm jämfört med liknande kommuner. Skillnaden mellan grupperna har ökat under hela den utvalda tidsperioden.

Diagram 4. Vuxna biståndsmottagare (18+ år) samt antal med långvarigt ekonomiskt bistånd.

Källa: Kolada ID: N31814

Av diagrammet framgår att antalet biståndsmottagare varierat under de senaste fem åren från som högst 145 personer (2022) till som lägst 111 personer (2023). Antalet med långvarigt ekonomiskt bistånd uppgår till 54 personer under 2023.

3.1.1 Kommentarer

Av offentliga data framgår att Boxholm har högre kostnader per invånare, högre andel av befolkningen som har ekonomiskt bistånd samt högre andel av de som har ekonomiskt bistånd med så kallat långvarigt ekonomiskt bistånd.

Vi konstaterar att antalet personer minskat under 2023 såväl vad gäller personer med ekonomiskt bistånd som vad gäller personer med långvarigt ekonomiskt bistånd.

3.2 Ekonomist bistånd/försörjningsstöd

3.2.1 Organisation samt roll- och ansvarsfördelning

Enligt reglemente för social- och myndighetsnämnden² ingår bland annat myndighetsutövning inom individ- och familjeomsorgen i nämndens uppgifter.

Social- och myndighetsnämndens förvaltning är socialförvaltningen, vilken leds av en socialchef. Förvaltningen består av tre enheter, däribland myndighetsenheten. Enheten leds av en enhetschef och handlägger ärenden inom bland annat ekonomiskt bistånd och arbetar med arbetsmarknadsinsatser.

Enligt social- och myndighetsnämndens delegationsordning³ ska nämnden fatta beslut i frågor om ekonomiskt bistånd som är av prejudicerande och principiell karaktär. Nämnden ska även fatta beslut om att föra talan om ersättning gällande återkrav hos förvaltningsrätten. Nämndens ordförande, vice ordförande respektive andra vice ordförande har delegation på beslut om ekonomiskt bistånd i mindre omfattning, i brådskande fall utanför kontorstid.

Nämndens delegationsordning gör gällande att socialsekreterare har delegation på beslut om ekonomiskt bistånd till försörjning enligt riktlinjer. Socialsekreterare har även delegation på beslut i fråga om deltagande i kompetenshöjande verksamhet som villkor för försörjningsstöd. Det är även socialsekreterare som har delegation på beslut om att avslå eller reducera försörjningsstöd vid vägran att delta i kompetenshöjande verksamhet eller frånvaro utan godtagbara skäl.

Enligt riktlinje för ekonomiskt bistånd⁴ utförs all handläggning av ekonomiskt bistånd i kommunen av en ekonomihandläggare inom IFO. Riktlinjerna har föreslagits av social- och myndighetsnämnden⁵, beretts av kommunstyrelsen⁶ och beslutats av kommunfullmäktige⁷.

Vad gäller arbetsmarknadsinsatserna framgår det av reglementet att kommunstyrelsen är ansvarig för sysselsättningsfrågor. Vid intervju beskrivs dock att det finns en arbetsmarknadskonsulent i social- och myndighetsnämndens verksamhet som tar emot individer från ekonomiskt bistånd och som utarbetar genomförandeplaner för kompetenshöjande insatser eller praktik. Det beskrivs att arbetsmarknadskonsulenten tidigare arbetat på kommunstyrelsens förvaltning i och med styrelsens ansvar för sysselsättningsfrågor.

Det uppges vid intervjuer att kommunens arbetsmarknadsverksamhet innehåller ett flertal insatser och arenor, varav ett flertal bedrivs i samarbete med Samordningsförbundet eller Arbetsförmedlingen. Insatser som erbjuds är till exempel nystartsjobb, lönebidrag och svenska för invandrare (SFI). De två arenorna som finns är Grönan och Komhall. Grönan beskrivs vara en arena för arbetsträning som bedrivs i samarbete

² Kommunfullmäktige 2022-03-07, § 11

³ Social- och myndighetsnämnden 2023-09-04, § 67

⁴ Kommunfullmäktige 2022-09-19, § 68

⁵ Social- och myndighetsnämnden 2022-04-11, § 36

⁶ Kommunstyrelsen 2022-05-17, § 96

⁷ Kommunfullmäktige 2022-09-19, § 68

2024-02-20

med Samordningsförbundet. Även Komhall beskrivs vara en form av arbetsträning. Dock lyfts det i intervju att det uppmärksammats en inlåsnings effekt där ett flertal varit i verksamheten under lång tid. Det har enligt uppgift varit fullt med deltagare under de senaste åren så inga nya har kunnat hänvisas dit från arbetsmarknadskonsulent. Det framgår även att stor del av deltagarna i verksamheten uppges omfattas av lönebidrag eller beslut om stöd enligt LSS och utgör således inte målgruppen för denna granskning.

Vid granskningens genomförande har en utredning avseende en samlad arbetsmarknadsverksamhet inom social- och myndighetsnämnden presenterats för kommunledningsgruppen samt social- och myndighetsnämnden⁸. Det beskrivs vid intervju att förslaget avser att samla handläggning av samtliga arbetsmarknadsinsatser inom en enhet. Av protokoll framgår att nämnden ställer sig bakom utredningsförslaget. Det framgår vidare att förslaget ska riskbedömas och hanteras inom ramen för lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.

Det beskrivs vid flertal intervjuer bland berörda att det är otydlig organisering då anställda inom social- och myndighetsförvaltningen arbetar med frågor som kommunstyrelsen ansvarar för. Vidare beskrivs det vara otydligt vart olika arbetsmarknadsarenor är organiserade.

3.2.2 Bedömning

Vår bedömning är att det inte finns en tydlig organisation och ansvarsfördelning i kommunen avseende försörjningsstöds- och arbetsmarknadsfrågor.

Vi baserar vår bedömning på att det saknas en tydlig organisering av arbetsmarknadsfrågorna i enlighet med gällande reglementen. Vidare saknas styrande dokument som tydliggör ansvar och roller gällande handläggning av ekonomiskt bistånd och utförandet av arbetsmarknadsinsatser. Då dessa frågor är beroende av varandra är det av vikt att det finns en tydlig rollfördelning och gränsdragningar.

3.2.3 Mål

Kommunfullmäktige har fastställt två övergripande mål med bäring på arbetet med försörjningsstöd för 2024⁹:

- *Kommuninvånare i Boxholm ska ges förutsättningarna att vara självständiga utifrån sin förmåga.*
- *Boxholms kommun ska arbeta för social hållbarhet.*

Kommunfullmäktige har fastställt ett flertal indikatorer för måluppföljningen, däribland självförsörjningsgraden. Indikatorerna har målvärden för 2024, 2025 och 2026.

Av kommunfullmäktiges budget 2024 framgår att social- och myndighetsnämnden ska arbeta för uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål avseende social hållbarhet genom att mäta graden av arbetslöshet och självförsörjning. Målet beskrivs vara att andelen vuxna med ett långvarigt behov av försörjningsstöd ska vara på samma nivå 2024 som

⁸ Social- och myndighetsnämnden 2024-12-02, § 94

⁹ Budget 2024 med plan 2025–2026. Kommunfullmäktige 2023-12-11, § 134

2024-02-20

det var 2023. Vidare framgår att arbetet ska återrapporteras till nämnden en gång per tertiäl.

I september 2024 har nämnden fastställt verksamhetsplan 2024¹⁰. Vid intervju framförs det att nämnden har saknat fastställd plan innan denna. Av verksamhetsplanen framgår vilka aktiviteter nämnden ska genomföra under 2024 för att bidra till måluppfyllelse. För att uppnå det övergripande målet ”*Kommuninvånare i Boxholm ska ges förutsättningar att vara självständiga utifrån sin förmåga*” ska nämnden bland annat minska antal hushåll med försörjningsstöd samt säkerställa att sysselsättnings- och aktiveringsinsatser ska bidra till progression för individen. Aktiviteterna ska vara genomförda till kvartal fyra under 2024. För att uppnå målet för social hållbarhet ska nämnden planera och förbereda för den nya socialtjänstlagen. Arbetet ska fortsätta under 2025.

Enligt den kommunövergripande delårsrapporten 2024¹¹ har social- och myndighetsnämnden tagit emot information om arbetet med att minska kostnader för försörjningsstöd samt arbetet med att aktivering ska ske för personer som beviljas försörjningsstöd. Vidare uppges att antal unika individer med långvarigt försörjningsstöd (mer än tio månader) var 48 i augusti månad. År 2023 var det 56 unika individer under motsvarande period.

3.2.4 Bedömning

Vår bedömning är att social- och myndighetsnämnden delvis upprättat konkreta och mätbara mål för försörjningsstöd.

Vi baserar vår bedömning på att kommunfullmäktige tilldelat nämnden ett mätbart mål med bäring på försörjningsstöd. Vi anser dock att det är en brist att nämnden saknat en fastställd verksamhetsplan, som angett nämndens mål samt aktiviteter, under merparten av 2024. Således har det funnits ett mål men detta mål har inte konkretiserats.

3.2.5 Styrande dokument

Kommunfullmäktige har fastställt en riktlinje för ekonomiskt bistånd, vars syfte beskrivs vara att säkerställa likabehandlingen och rättssäkerheten i handläggningen.

Det anges i riktlinjen för ekonomiskt bistånd att grunduppgifter, utredning, beslut, genomförandeplan, övriga planer, uppföljningar samt journalanteckningar utgör den sociala dokumentationen, vilken verksamheten ska dokumentera. Det uppges vidare att verksamheten fortlöpande ska dokumentera hur arbetet med genomförandet av den enskildes beviljade insatser går.

Enligt riktlinjen för ekonomiskt bistånd ska en samordnad individuellplan (SIP)¹² utarbetas tillsammans med den enskilde. Det beskrivs vidare att en SIP ska bland annat tydliggöra vem som ska göra vad samt när. En SIP ska kunna initieras av den enskilde, hälso- och sjukvården eller socialtjänsten.

¹⁰ Social- och myndighetsnämnden 2024-09-02, § 69

¹¹ Kommunstyrelsen 2024-10-22, § 151

¹² Individuell plan för samordnade insatser när stöd behövs från både socialtjänst och hälso- och sjukvård

Boxholms kommun

Granskning av kommunens arbete med försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser

2024-02-20

Enligt riktlinje för ekonomiskt bistånd ska biståndsmottagare som står till arbetsmarknadens förfogande delta i aktiviteter motsvarande sin arbetsförmåga. Det beskrivs att en aktivitetsplanering ska ske i samråd med den enskilde och följas upp kontinuerligt. Vid intervju uppges det att uppföljning sker cirka en gång per månad.

Riktlinje för ekonomiskt bistånd gör gällande att individer med arbetsförmåga och som saknar gymnasial utbildning kan anvisas till vuxenutbildning som kompetenshöjande aktivitet.

Enligt riktlinje för ekonomiskt bistånd kan biståndet sänkas eller vägras vid upprepad frånvaro eller om individen ej deltar i anvisad åtgärd utan godtagbara skäl.

Av riktlinjen för ekonomiskt bistånd framgår vidare skäliga kostnader utanför riksnormen.

Vid intervjuer uppges att riktlinjen för ekonomiskt bistånd inte har konkretiserats i skriftliga rutiner som förtydligar hur riktlinjen ska efterlevas i praktiken.

Kontroll

Det framgår av riktlinjen för ekonomiskt bistånd att de uppgifter som den sökande lämnat in i sin ansökan alltid ska kontrolleras i syfte att motverka felaktiga utbetalningar.

Det framförs vid intervju att det inte genomförs några egenkontroller i syfte att säkerställa att arbetet sker i enlighet med gällande styrande dokument.

3.2.6 Bedömning

Vår bedömning är att social- och myndighetsnämnden har upprättat riktlinjer för arbetet med försörjningsstöd.

Vi baserar vår bedömning på att nämnden under 2022 föreslagit kommunfullmäktige att besluta om riktlinjer som varit gällande sedan september 2022.

Vår bedömning är att social- och myndighetsnämnden inte upprättat rutiner som tydliggör ansvar och roller i arbetet.

Vår bedömning är även att det inte finns dokumenterade rutiner som säkerställer en rättsenlig handläggning.

Vi baserar vår bedömning på att det saknas beslutade och dokumenterade rutiner för arbetet som anger hur arbetet med att säkerställa en rättsenlig handläggning ska genomföras samt tydliggör roller och ansvar. Vidare genomförs inga kontroller på området. Vår bedömning är därmed att det inte genomförs tillräckliga egenkontroller av handlägningsprocessen i enlighet med SOSFS 2011:9.

Vår bedömning är att social- och myndighetsnämnden inte har systematiserade arbetssätt för att säkerställa att arbetet sker i enlighet med gällande styrande dokument.

Vi baserar vår bedömning på att det saknas kontrollmoment eller systematiska genomgångar för att säkerställa efterlevnad till beslutad riktlinje. Vidare bedömer vi att det är en brist att det saknas konkreta rutiner för arbetet.

3.3 Arbetsmarknadsinsatser

3.3.1 Strategi och mål

Strategi

Vid intervjuer framförs att det saknas en dokumenterad strategi för arbetet med arbetsmarknadsinsatser. Det beskrivs även att det inte finns en uttalad strategi för hur de arbetsmarknadsinsatser som erbjuds ska främja deltagarnas möjligheter till arbete, studier eller annan försörjning.

Bland annat beskrivs att det finns en arbetsmarknadsarena i kommunen med fokus på arbetsträning där ett flertal deltagare befunnit sig i flera år (Komhall). Detta ska skilja sig från hur insatser på andra arbetsmarknadsarenor planeras (ex. Grönan) där insatsertiderna är kortare och planeringen mer intensiv.

Mål

Det beskrivs vid intervju att det saknas mål med direkt bäring på arbetet med arbetsmarknadsinsatser. Däremot uppges det att nämndens mål avseende försörjningsstöd får betydelse för arbetet med arbetsmarknadsinsatser.

3.3.2 Bedömning

Vår bedömning är att det inte finns en övergripande strategi för arbetet med arbetsmarknadsinsatser. Således konkretiseras inte heller strategin i andra styrande dokument.

Vi baserar vår bedömning på att det inte finns en uttalad och dokumenterad strategi för arbetet. Vidare framgår att arbetsmarknadsinsatser riktar sig till fler individer än personer med försörjningsstöd där det saknas fastställd prioritering och beslut om omfattning av verksamhet. Vi menar att nämnden behöver fastställa detta då det avser fråga om verksamhetens inriktning och kvalitet vilket enligt kommunallag inte får delegeras.

Vi konstaterar även att det inte heller finns konkreta, kortsiktiga och mätbara mål för arbetet med arbetsmarknadsinsatser.

3.3.3 Styrande dokument

Vid granskningens genomförande saknas styrande dokument som riktlinjer och rutiner för arbetet med arbetsmarknadsinsatser. Vid intervju framförs att det finns förslag från tjänsteperson, på riktlinjer/rutiner för arbetet arbetsmarknadsinsatser. Dokumenten var dock inte fastställda vid granskningens genomförande och inte heller kända av övriga i verksamheten.

3.3.4 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen inte upprättat riktlinjer för arbetet med arbetsmarknadsinsatser.

2024-02-20

Vi konstaterar att det saknas beslutade riktlinjer på området. Med anledning av att detta område till stor del avser insatser som inte har tydlig reglering i övrigt menar vi att det är av stor vikt att kommunstyrelsen beslutar om riktlinjer. Dels för att säkerställa likvärdig hantering i verksamheten, dels för att säkerställa att beslut om omfattning, inriktning och ambitionsnivå beslutas av kommunstyrelsen.

Vår bedömning är även att kommunstyrelsen inte upprättat rutiner som tydliggör ansvar och roller i arbetet.

Vi konstaterar att det saknas beslutade och dokumenterade rutiner inom verksamheten.

3.3.5 Uppföljning

Individnivå

Som tidigare nämnt ska, enligt gällande riktlinje för ekonomiskt bistånd, genomförandeplaner och andra övriga planer samt uppföljning av dessa dokumenteras. Även arbetet med genomförandet av den enskildes beviljade insatser ska dokumenteras.

Vi har inte tagit del av styrande dokument som tydliggör hur denna dokumentering ska ske. Rollfördelningen mellan handläggare för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknads-konsulent beskrivs inte vara fullt ut tydliggjord i skriftliga rutiner.

Vid intervju framförs dock att arbetsmarknads-konsulent genomför regelbundna uppföljningar på individnivå. Däremot framgår av intervju att konsulenten har som ambition att genomföra uppföljningar efter tre, sex, respektive tolv månader.

Insatsnivå

Vid intervju framförs att det inte genomförs utvärderingar och analys av arbetsmarknadsinsatsernas effekt.

I januari 2024 har kommunstyrelsen följt upp arbetslösheten i kommunen som helhet samt andel deltagare i den kommunala arbetsmarknadsverksamheten som gått vidare till arbete, studier, Försäkringskassan, annan kommun eller övrigt¹³. Av uppföljningen framgår även antal individer i arbetsmarknadsverksamheten, antal individer i sysselsättning samt antal individer per arbetsmarknadsinsats.

Övergripande uppföljning

Kommunstyrelsen har följt upp kostnaderna för ekonomiskt bistånd under 2023 nedbrutet per månad¹⁴. Kostnaden jämförs även med åren 2021 och 2022.

Av delårsrapporten 2024 framgår nämndens kostnader för perioden nedbrutet på posterna "intäkter, inklusive generella statsbidrag", "lämnade bidrag, köp av verksamhet", "personalkostnader", "lokal & fastighetskostnader", "övriga kostnader" samt "kapitalkostnader".

¹³ Kommunstyrelsen 2024-01-23, § 2

¹⁴ Kommunstyrelsen 2024-01-23, § 2

Vid intervju framförs att det inte genomförs några andra uppföljningar och analyser av kostnader för arbetsmarknadsinsatser. Vad gäller effekt framgår

Vidare råder det oklarheter och delade meningar om ansvaret för verksamheten då det pågår process där frågorna ska samlas inom social- och myndighetsnämnden enligt förslag, se vidare beskrivning i avsnitt 3.3.1. Gällande reglementen gör dock gällande att ansvar inte har förändrats.

Åtgärder

Av protokoll under 2024 framgår inte att nämnden konstaterat bristande måluppfyllelse med bäring på försörjningsstöd eller arbetsmarknadsinsatser.

3.3.6 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen och social- och myndighetsnämnden inte säkerställt regelbunden uppföljning av den enskildes progression.

Vi konstaterar att social- och myndighetsnämnden inte säkerställt uppföljning på individnivå. Dels då skriftliga rutiner saknas, dels då det saknas kontroller för att säkerställa att detta görs.

Det framgår av socialtjänstlag att arbetsmarknadsinsatser ska utformas med hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar. Vi menar att bristande uppföljning inte säkerställer detta. Vidare menar vi att bristande uppföljning riskerar att verksamhetens resurser inte används effektivt.

Vår bedömning är att det inte genomförs utvärderingar och analyser av arbetsmarknadsinsatsernas effekt.

Vi konstaterar att det saknas dokumenterade utvärderingar och analyser av effekten av verksamhetens arbetsmarknadsinsatser. Dels saknas utvärdering på insatsnivå, dels saknas dokumenterade analyser av effektiviteten generellt.

Enligt socialtjänstlagen ska den praktik eller kompetenshöjande verksamhet som bedrivs syfta till att utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Vidare framgår att samtliga insatser ska ha god kvalitet. Vi menar att social- och myndighetsnämnden med nuvarande arbetssätt inte på ett systematiskt sätt säkerställer detta utan utvärderingar och analyser.

Vår bedömning är att det inte genomförs uppföljningar och analyser av kostnader för arbetsmarknadsinsatser.

Vi konstaterar att det saknas dokumenterade uppföljningar och analyser av såväl arbetet med arbetsmarknadsinsatser som kostnaderna för arbetsmarknadsinsatserna. Det saknas uppföljningar på övergripande nivå, på insatsnivå och på sådan nivå att exempelvis kostnader kan följas i relation till antalet deltagare.

Vår bedömning är att kommunstyrelsen och social- och myndighetsnämnden inte vidtagit åtgärder vid bristande måluppfyllelse.

Vi konstaterar att inga åtgärder beslutats på området under granskad period. Vi vill framhålla att måluppfyllelsen därtill varit bristfällig. Dels då det saknats nämndspecifika,

Boxholms kommun

Granskning av kommunens arbete med försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser

2024-02-20

konkreta och mätbara mål som gett förutsättningar för en bra bedömning av måluppfyllelse, dels då uppföljningen brustit.

4 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att översiktligt bedöma om kommunens riktlinjer, uppföljning och insatser för att förhindra människor från beroende av försörjningsstöd är ändamålsenliga.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunens (kommunstyrelsens- och social- och myndighetsnämndens) riktlinjer, uppföljning och insatser för att förhindra människor från beroende av försörjningsstöd inte är ändamålsenliga.

Vi baserar vår bedömning på att det bland annat saknas en tydlig organisering av arbetsmarknadsfrågorna. Det saknas även styrande dokument som tydliggör ansvar och roller gällande handläggning av ekonomiskt bistånd och utförandet av arbetsmarknadsinsatser.

Vi kan konstatera att det finns en riktlinje för ekonomiskt bistånd. Riktlinjen konkretiseras dock inte i rutiner som förtydligar hur arbetet ska utföras i praktiken.

Vi bedömer vidare att det inte finns ett systematiskt arbetssätt för att säkerställa att arbetet sker rättsenligt. Vi bedömer även att det saknas kontrollmoment eller systematiska genomgångar för att säkerställa efterlevnad till riktlinjen. Därtill saknas helt beslutade styrdokument för arbetsmarknadsverksamheten.

Vi bedömer att uppföljningen av arbetsmarknadsverksamheten är bristande.

Vi vill påpeka att bristerna som bedöms föreligga påvisar omfattande bristande gällande kommunstyrelsens och social- och myndighetsnämndens styrning och kontroll.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi **kommunstyrelsen** att:

- Tydliggör organisation och ansvarsfördelning i kommunen avseende försörjningsstöds- och arbetsmarknadsfrågor.
- Utarbeta en övergripande strategi för arbetet med arbetsmarknadsinsatser samt konkretisera denna i andra styrande dokument.
- Fastställ konkreta, kortsiktiga och mätbara mål för arbetet arbetsmarknadsinsatser.
- Fastställ riktlinjer för arbetet med arbetsmarknadsinsatser.
- Säkerställ att det finns rutiner som tydliggör ansvar och roller i arbetet med arbetsmarknadsinsatser.
- Säkerställ att regelbunden uppföljning genomförs av den enskildes progression.
- Analysera och utvärdera kostnaden för och effekten av arbetsmarknadsinsatserna.

Boxholms kommun

Granskning av kommunens arbete med försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser

2024-02-20

Vi rekommenderar **social- och myndighetsnämnden** att:

- Utarbeta rutiner som anger hur riktlinje för ekonomiskt bistånd och gällande lagstiftning ska efterlevas.
- Utifrån kommunfullmäktiges mål med bäring för arbetet med försörjningsstöd arbeta fram konkreta och mätbara nämndmål med angivna målvärden som ska uppnås.
- Utarbeta rutiner som tydliggör ansvar och roller i arbetet.
- Utarbeta rutiner som säkerställer en rättsenlig handläggning.
- Tillse att det finns ett systematiserat arbete för att säkerställa en rättsenlig handläggning.
- Tillse att egenkontroller genomförs.
- Tillse att det finns ett systematiserat arbetssätt för att säkerställa arbetsmarknadsinsatser av hög kvalitet.
- Säkerställ regelbunden uppföljning av den enskildes progression
- Säkerställ en dokumenterad samt protokollförd uppföljning av målarbetet och måluppfyllelsen.

Datum som ovan

KPMG AB

Joakim Hackström-Larsson
Kommunal revisor/Specialist

Liam Alldén
Kommunal revisor

Viktoria Bernstam
Certifierad kommunal yrkesrevisor